

Neopodpisani se kopiji ne šalju. Podpisana se pisma, sigurno, šalju po običnom načinu ili po dopisnici. Isto tako je za priloge. Novci se šalju poštom uz računom (kao što se postalo) na administraciju „Naše Sloga“. Inače primamo i najbivši putu valja teško ostati.

Kada list ne dođe za vrijeme, naka se javi odpravilaču u ovom pismu, za koje se ne plaća postaraja, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Iskani svakog četvrtka na...
Dopisi se novčano ako se...
Nepodpisani listovi se ne primaju. Predplaćati se poštom, ali ne...
Na malo jedan broj 5 novč.
Uredništvo i administracija nalaze se u Via Varnata br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Stegom ravnati male stvari, a saopćiti sve pohvali. Naz. pos.

Izborni sastanak.

Podpisani bivši zemaljski zastupnici sazivlju: dne 10. maja 1896. u 3 sata poslije podne u **Iskrovu** gostionu u **Jelšanah** izborni sastanak, na kojem će izvjestiti birače o svojem djelovanju u zemaljskom saboru. Istodobno izvjestiti će o svojem djelovanju državni i zemaljski zastupnik g. prof. **Vjekoslav Spinčić** — bude li mu moguće doći iz Beča.

Slavoj Jenko.

Matko Mandić.

Izborni sastanak.

Podpisani bivši zemaljski zastupnici sazivlju za dne 14. maja 1896. u 3 sata poslije podne u **Križevu** gostionu u **Podgradu** izborni sastanak, na kojem će izvjestiti birače o svojem djelovanju u zemaljskom saboru. Istodobno izvjestiti će o svojem djelovanju državni i zemaljski zastupnik g. prof. **Vjekoslav Spinčić** — bude li mu moguće doći iz Beča.

Slavoj Jenko.

Matko Mandić.

Iz carevinskoga vieća.

Beč 5. maja 1896.

Već ovo treći tjedan vodi se razprava o izbornoj preinaci i danas je konačno svršena u drugom čitanju. Četvrtak preduzeti će se tretje čitanje, i stvar će biti gotova u zastupničkoj kući.

Dvije su zakonske osnove u razpravi. Jednom se mjerka dva članka temeljnoga državnoga zakona o zastupanju u carevinskom vieću od 21. decembra 1867., i odnosnih zakona 2. aprila 1873. i 12. novembra 1886. Drugom se promjenjuje odnosno popunjavanje izborni red za carevinsko vieće od 2. aprila 1873.

Prvom osnovom se ustanovljuje u članku prvom, da se i unaprijed ima birati 359 zastupnika, kao i do sada, po razredih veleposjedaca, gradova, trgovačkih i obrtnih komora te seoskih občina; i da se dosadanjim razredom dodaje sveobći razred birača, obzrećući iz 72 zastupnika. Od tih zastupnika imaju ih birati Češka 18, Galicija sa Lodomirijom i Krakovom 16, Dolnja Austrija 9, Moravska 7, Štajerska 4, po 3 Gornja Austrija i Tirol, po 2 Dalmacija, Bukovina i Slezija, po 1 Solnograd, Koriška, Kranjska, Voralberg, Istra, Goriška sa Gradiskom i Trst s okolicom.

U članku drugom te prve osnove ustanovljuje se, da se imadu ti zastupnici birati što izravno, što neizravno, i da ima seali muški neporodan državljan, koji je navršio 24 godine, pravo birati u tom sveobćem razredu birača.

Druga zakonska osnova govori o izbornih kotarih i izbornih mjestih, nadalje ob onih, koji su isključeni od prava glasovanja, te o načinu izbora zastupnika, odnosno izbora izbornika.

Najprije razpravljalo se je obćenito o obih zakonih. Jedan dio zastupnika zagovarao je korjenitu promjenu, tu naime, da se ukine dosadanjji izborni razredi, i da imadu svi državljani bez razlike na stališ birati skupno, razdijeljeni po izbornih kotarih na 50 do 70 tisuća stanovnika. Takovu zakonsku osnovu predlagali su i zagovarali zastupnici češki i njim su se pridružili razni drugi, i neki hrvatski i slovenski. Ali ta osnova nije dobila većine, a kako li dvie tretjne većine, kakovu zahtjeva promjena svakoga temeljnoga državnoga zakona.

drugi put, skupno, sa svimi ostalimi, koji ne imaju prava glasa u nijednom razredu.

Veću znamenitost imala je podrobna razprava o dvih članah prve zakonske osnove i za to, jer se za promjenu tih članaka zahtjeva tako zvana kvalifikacijna većina, to jest, ima biti prisutno najmanje polovica zastupnika i imadu za promjenu glasovati najmanje dvie tretjne prisutnih zastupnika.

Kod prvoga članka postavili su razni zastupnici predloge za promjenu broja zastupnika u sveobćem razredu, medju ostalimi i za to; da se Kranjskoj dade dva zastupnika mjesto jednoga. Kod glasovanja o ovih tih predlozih bili su svi hrvatski i slovenski zastupnici: složni kao jedan, a ta njihova složnost deže tim više nađe na složno postupanje svih hrvatskih i slovenskih zastupnika u jednom klubu za skoru budućnost, što su svi vidjeli, da mogu najbolje zastupati pravila svoga naroda, ako su jedini i samostojni. Svi predlozi o promjeni broja zastupnika u sveobćem razredu bili su za bačeni.

Kod članka drugoga radilo se je o tom, da li se imadu u nekih izbornih viećeh sveobćeg razreda birača i u razredu ladanjskih občina birati zastupnike izravno ili neizravno, da li da birati biraju ravno zastupnika, ili da biraju izbornike, a ovi onda zastupnika. Borila se je žestoka borba. Pravica svakako zahtjeva, da svi birati biraju ravno zastupnika. Ipak nije pravica pobjedila: većina se je izrekla za to, da se ima izabirati zastupnike u ladanjskih občina i u većem dijelu izborničkva sveobćeg razreda birača putem izbornika ili fiducijara. U tom su odlučili Poljaci. Njihov klub je zaključio, da će glasovati protiv cijeloj izbornoj osnovi, ako se uvedu izravni izbori. Njim su se pridružili njemački konservativci i jedan dio njemačke lijevice, kao i vaši Talijani tršćanski i istarski. Njemački lijevici, tako zvani liberalci, uz koje voze uvijek primorski, također lažiliberalni Talijani; grozili su se tom prilikom vladi. Uprav su doznali, da je bio dr. Lueger kod Njegova Veličanstva i da ga je liepo primilo. Razdraženi i ozlovoljeni do skrajnosti, grozili su se, da će stupiti u opoziciju i glasovati za izravne izbore. Na to su bili velikom većinom i vezani svojimi imeni. Prije četiri godine postavili su naime predlog za uvođenje izravnih izbora. Uspor tom predlogu i uz svu groznicu oni su ipak većinom glasovali za neizravne izbore. Večer su se grozili, večer su strasili i vikali, jutro su već glasovali; noć ih je umirila: Takovi su, kao i njihovi drugovi iz Primorja i Primorja: Viču i hruste sa i: kultura, dok misle, da se jih koji boji. Utihnu kad vide, da se ih nitko neboji: i izboje se sami, da im se ne uzme ono, što po krivici imadu; da ne izgube prijaznu vladu, koje milostija ob-

staje onakvi, tekvi su. Primljena je dakle zakonska ustanova, najed koje će se na pr. u Istri birati i zastupnika sveobćeg razreda, leg. i dva zastupnika seoskih občinah putem izbornika, to jest birati će se najprije izbornika, a ovi će pak zastupnik. Tu zakonsku ustanovu može promjeniti svaki zemaljski sabor za svoju zemlju. Ako urede koji sabor izravne izbore za izbor zemaljskih zastupnika, onda će vlada uvesti izravan izbor u toj zemlji također za zastupnike u carevinsko vieće.

I poprimitljenom toga nestalo je glavnih poteškoća za poprimitljenje izborne preinake. I u drugoj zakonskoj osnovi ima koješta, što bi se dalo promjeniti na bolje, al tu može vlada dosta mirno sparati, jer ne treba za svoje promjene nego običnu većinu, a tu ona skoro uvijek dobije, bez osobitoga truda.

Tu razprava ocratila čemo u kratke za ali doći broj „Naše Sloga“. Pripominjemo već sada da je kod nje govorio opetovano i zastupnik Spinčić, i da je nekoliko njegovih predloga zastupnička kuća također primila.

Bečka pisma

Beč 3. maja 1896.

Pišem pod utiskom triju dogodjaja netom prošloga tjedna. O jednom je već govorila „Naša Sloga“, i to na prvom mjestu, u posljednjem broju. Dr. Karlo Lueger, taj muž toll obljubljen od velike većine pučanstva bečkoga, i toll mržen od maloga dijela pučanstva, bio je kod Njegova Veličanstva cesar i kralja u ponedjeljak dne 27. pr. mj. On nije prošio za audienciju, nego ga je Njegovo Veličanstvo pozvalo k sebi, i on je dakako došao: Već je to mnogo, al nije sva. Njegovo Veličanstvo reklo mu je, da ga za sad ne može potvrditi za načelnika grada Beča, i da očekuje od njegove lojalnosti, da će se sam zahvatiti na izboru; te dodalo, da je uvjereno o njegovom osobnom poštenju, o njegovih sposobnostih kao i o njegovoj vjernosti prema cesaru i kralju i prema domovini. Dr. Lueger je odgovorio, da mu je sad želja vladavara zapovjed i da će njoj se pokoriti. Zahvalio se je odmah na načelničkoj časti. Ovoga tjedna biti će izbor načelnika i dviju podnačelnika. Dr. Lueger biti će prvi podnačelnik, a načelnik i drugi podnačelnik biti će njegova dva najbolja sumišljenika, tako da će stalno upravljati u duhu dra. Luegera, da će on biti duša sve uprave grada Beča. Pučka volja zajedno sa drom Luegerom je konačno, ako i ne podupuno, pobjedila. I već ta pobjeda znači mnogo, ako se pomisli, što se je sve protiv dra. Luegera reklo i pisalo, što se je proti njemu radilo, što su imenito protiv njemu govorili, pisali i radili židovski listovi, bilo njemački, magjarski ili talijanski, tršćanski, goritski i istarski. To znači okret na bolje proti židovskom liberalizmu nesamo u Beču, nego i u cijeloj monarchiji. Dr. Lueger bio je izabran lan za načelnika. Na predlog vlade, cesar i kralj ga nije potvrdio. Bili su drugi izbori. Stranka Luegerova dobila je još više zastupnika nego prvi put. Vlada je došla u skrupac. Da predloži, da se Luegera ne potvrdi, bilo bi možda još više njegovih prišasla izabrano u zastupstvo. Da predloži, da se ga potvrdi, mislila je, da bi se osramotila. Iz toga skrupa izvuklo ju je Njegovo Veličanstvo i požrtvornost dra. Luegera. Na želju vladarovu on se je sam zahvalio, pošto je čuo iz vladarvih ustiju, da nije onakav, kakovim su ga opisivali njegovi protivnici, nego da je pošten, da je sposaban, da je vjerran vladaru i domovini. I timi vlastitostim, on, čkovi ne načelnik; stojati će na čelu bečkoj občini. Kako u mnogih drugih slučajevih, i u jednom iz nedavne dobe iz Primorja, tako je i u ovom Njegovo Veličanstvo popopravilo pogrešku vladinih ljudi.

Drugi dogodjaj, o kojem želim reći par riječi, je srećanost preoga maja: Radnici, možde se reći cijeloga svijeta, osobito u velikih gradovih, gdje ih ima na tisuće i tisuće, teže za tim, da im se poboljša stanje. Možda kad god ih pretrjavaju, osobito načinom, al ima i opravdanih njihovih tužba. Sad ovdje, sad ondje obustave djelo, da tako prišlo svoje gospodare, da im se poboljša plaća ili pokrati sve radnje. Već nekoliko godina neće da rade na dan prvi maja. Sami su dajz slobodan dan. To biva i u Beču već više godina, to bijaše i ljetos. Prije podne obdržavali su skupštine na dvadeset i pet mješta, i tu izneli svoje priitžbe i svoje želje. Glavne želje, što su ih izrazili na skupštinah, jesu dvie: jedna ide sa tim, da neimaju raditi nego osam sati na dan, druga za tim, da se uvede sveobće jednako izravno pravo glasovanja kod izbora u zastupstva, ashore, carevinsko vieće. Ovim posljednjim idu za tim, da dodje njihovih ljudi u zakonodavna tijela, i da pak nemogu stvoriti takove zakone, kojimi bi se poboljšalo njihovo stanje. Poslje podne skupljali su se u sredi grada iz svih predgradija. Skupilo se ih je do 50 tisuća, radnika i njihovih žena i dječurčica, kao i najviše ocijeni najviše crvenom ružom, prolazili su pred zgradom carevinskoga vieća, kličući i pjevajući. Povorka trajala je kakva tri četvrti sata. Bili su u „Prater“, veliku ogromnu bašću tik kod medje grada Beča, gdje se hešlje ljeti, osobito ne dječjom na tisuća i tisuća, i do sto tisuća, i inače sastaju i zabavljaju. Drugih godina prošlo je dosta mirno. Ljetos bilo je tučnjave i krvi. Došlo je do toga iz neznamt uzroka, i nitko stalno nije mislio, da će se tači: U jednoj gostionici plesalo se je. Nekoliko mladih radnika došlo je u dvoranu i zahtjevalo, da se svi iz dvorane odalje. Rekli su to za to, jer gospodari te gostione nije bila dozvolila, da se radnici tamo sastanu. Od riječi je došlo do prijetnje, od prijetnja do udaraca izmed malo njih. Kasnije se je broj sve više množio. Redari ili policija htjela je napraviti mir, izvaditi i sašlje. Ljudi se sve više zamjeralo. Redarom došli na pomoć redari na konjih, pak vojnici konjanici, pak i dva bataljuna vojnika: naši junaci Hrvati iz Bosne i Hercegovine u svojim crvenih kapah, i lovcu. Vojnici su malo ili ništa posegli u tučnjavu. Došli su, kad su se ljudi već razlazili pobeli. Redari su najviše trpili. Njih je više ranjeno, a tako i radnika, u sve do dvadeset težko ili teže ranjenih, dočim ih je kakvih 50 zatvoreno, koji će imati pred sudovi odgovarati za svoja djela.

I drugod po monarchiji slavili su radnici prvi maja, al nigdje ne bijaše tučnjave, nego još u Budapešti.

Tu se je jučer, dne 2. maja, slavila tisućgodišnjica dolazka Magjara u njihovu sadanju postojbinu; a to je treći dogodjaj prošloga tjedna, o kojem eto par riječi.

Magjari ali sami točno ne znadu, koje su godine došli u sadanju postojbinu. Uze li su, da su došli godine 896. poslje narodažnja Isusova, dakle prije tisuće godina. Očitud tisućgodišnjica slava ili tisućgodišnjica. Orda, kad su došli, obstojala je veliki Moravska država, kojoj središte bijašu Slovaci, država, koje vladari su bili pozvali sv. Cirila i Metodja, da sire medju njihovim narodom kršćansku vjeru i koju su pak Magjari, pozvani od njemačkoga kralja, bili uništili. Onda imali su Hrvati svoju državu prostiranu i jednako kopnu i na moru, bili su već poprimiti kršćansku vjeru, bili su kulturni narod. Magjari bili su onda nomadski, polodivlji narod, bez kuće i kućista, bez pravoga odjela; nisu ni orali ni kopali, nego su živili što od svoje živine, a najviše od pliena, od onoga, što su na silu uzeli susjednim narodom, na koje su i kasnije, više od 50 godina, svrtač kas napadali. Jedva kasnije su se malo po malo primirili, stalno naselili, počeli kuće graditi, polja obdijelavati, ljudski se nositi i ljudski hraniti. Od susjednih naroda, na sjeveru od Čeha, na jugu od Hrvata su se svemu tomu naučili, što najbolje i same njihov jezik kaže, u kojem je na stotine i stotine hrvatskih izraza.

Dne 2. maja su dakle slavili Magjari onaj svoj dolazak prije tisuć godina. Danas imaju mnogo slobodi; koju su stekli svojom odlučnošću, svojom ljubkivju za svoj narod i za svoj jezik, za svoje jedinstvo i za svoju slobodu. Dugo su se pripravljali na tu slobodu, ali su je dobili tek prije tisuć godina. Danas imaju mnogo slobodi; koju su stekli svojom odlučnošću, svojom ljubkivju za svoj narod i za svoj jezik, za svoje jedinstvo i za svoju slobodu. Dugo su se pripravljali na tu slobodu, ali su je dobili tek prije tisuć godina.

slavu: Pozive slali su na sve strane u monar-
hiji i izvan nje. K slavi došlo je Njegovo
Velikantvo cesar i kralj Franjo Josip i mnogo
članova kraljevske obitelji. Kod slava bili su
zastupani svi službeni krugovi, duhovni i svje-
tovni iz Magjarije; k slavi došli su i služ-
beni Hrvati; k njoj su došli i službeni naj-
više osobe iz Austrije, ministri i činovnici i
vojnici. Bili su pozvani i članovi gospođske
i zastopničke kuće carevinskega vjeća. Pošli
su i predjednici oblikih kuća, a zastupnika
jako, jako malo. Novine spominju danas čet-
voricu zastupnika: dva Poljaka, jedan Ni-
emac i jedan Talijan, pl. Burgstaller iz Trsta.
Srpska vlada prepovedala je svojim podro-
djenim učestvovati kod slava. Njadhakup Ru-
munja iz Sedmogradića izdao je okružnicu
na svoje vjere, u kojoj se kaže, da oni ne
imaju nikakva razloga slaviti one slave i da
bi mogli slaviti slavu samo, onda, kad bi svi
državljeni u Magjariji imali jednaka prava.

Poljački zastopnici, pozvani od jednoga
fotografa, da ih fotografira i pak izloži njih-
ovu fotografiju na izložbi u Budimpešti, od-
bili su poziv.

Ovdje u Beču imao se je jučer obdrža-
vati veliki sastanak djaka visokih škola beč-
kih. Imalo se jih je sastalo do tri tisuća,
glavno Niemaca, Slovaka, Srba i Rumunja,
kao predstavnika onih narodnosti, koje u
Magjariji ne uživaju svojih prava. Imalo je
doći i djaka drugih evropskih država. Svi
skupa imali su prosvjedovati protiv tisućgo-
dišnjih. Nemagjarski narodi ni drugi slobod-
nodomni narodi ne imaju uzroka slaviti tu
slavu, pače protivno, oni da imadu dosta i
preved razloga žalostiti se i pripraviti se, da
si izvognu bolje stanje. Imali su doći i češki
i slovenski i rusinski djaci, pa i Hrvati. Ve-
ćina djackoga odbora svenčistišta bečkoga nije
dozvolila, da Hrvati u prosjedu, koji bijas-
e za skupštinu pripravan, naglase svoje posebno
državopravno stanovište. Hrvatski djaci pako
iz svih zemalja, svjetni prava hrvatskoga na-
roda, nisu htjeli, da budu smatrani kao na-
rodnosti Magjarije, izstupili su iz odbora, i
nisu htjeli, da se ih u prosjedu među dru-
gimi narodnostima spominje. Nisu htjeli izpod
jarna njemačkoga prosvjedovati prti jar-
nim magjarskomu, jer im Niemci i neimajuć
nad svimi moći, krata prava, kao što i Magjari.
Neće oni izpod jednege iga pod drugo. Po-
vjest ih je već dovoljno naučila. Oni će, da
bude narod hrvatski neodvisan od svakoga.

Učestvovali bi bili sastanku, da povlađe pro-
svjed nemagjarskih narodnosti u Magjariji i
da označe svoje hrvatsko stanovište. Zadrž-
jip zabranilo su oblasti tu djacku skupštinu.

Tisućgodišnjica slave Magjari za izložbu.
Tu je otvorilo Njegovo Velikantvo cesar i
kralj. Otvorajući ju, reklo je, da ima u Ma-
gjariji raznih strasnaka, a da sve spaja ljubav
do krune svetoga Stjepana, i pohvalio ih je
za to.

Dao Bog, to bi i nas Hrvate, svijuh ze-
malja i svijuh strasnaka i svijuh vjerozupovijesti,
moglo pohvaliti čim prije Njegovo Velikantvo,
za ljubav svih nas do krune Zvonimirova, do
hrvatske krune, koju su prije skoro 400 go-
dina postavili naši predji na glavu predja na-
šega cesara i kralja Franca Josipa I. Ljubavi
bi dakako morala odgovarati i djela.

Javni upit

poglavitomu gosp. **Alojziju Fabiani-u**
c. k. kotarskomu poglavaru
na Voloskom.

C. kr. oblasti, potaknuše trgovci i tvor-
ničari octa, rado već više vremena na to, da
dniku pravicu, što su je imali stanovnici Muna
preko sto godina, pravicu nazme trgovanja sa
octom po kućah.

Isto c. kr. oblasti, nemogav ukinitu te
pravice na jedan put, ukidaju, ja već više go-
dina tako, da daju sve manje dozvola za to
trgovanje, i da su sad već riedki sretnici, koji
je dobiju.

Medju ta sretnike spadaju Z adkovi ć
Blaž iz Vel. Muna kbr. 13. i Z adkovi ć
Blaž iz Vel. Muna kbr. 56, otac i sin,
kao što bi reći i neki „Pavčina“, o kojem
se je u savezu sa nekim pisarom iz Volo-
skoga u posljednja doba kojista pripoviedalo.

Rečeni Z adkovi ć Blaž, otac i sin, dobi-
vaju dozvolu već od više godina, i ljeto da
su ju dobili, premda ne spadaju medju naj-
potrebitije, nego medju najimućnije gospodare
u Vel. Muna.

Akoptrem nemozemo dokniti, zašto se
daje tu povlasticu osobam, koje nisu najpo-
trebitnije, ipak nebi bilo ni pol monke, da se
s tim i nešto drugo ne spaja.

U dvih mjeskih, na Muna i Podgradu,
pripoviedalo se je prošlih dana, da je stari
Z adkovi ć Blaž dobio „pas“, to jest do-
zvolu za prodavanje octa po kućah, od c. kr.
kapetana, da ga je ovaj pohvalio, da „drži
s cesarom“, i da će on i njegov sin Blaž
dobivati „pas“ sve dotle, dok se nebudu posve
ukinula pravica za to prodavanje; — a da

drugi Muncel neće dobiti nijedan „pas“, nijm
nek ga dade Jenko.

Podpisano mesna koliko je na tom pri-
jedanju istine. Znače pako, gdje i koji i komu
je to pripovieda i znače, da tim nekoji agri-
tiraju proti gospođinu Slavouju Jenku u
obdnicomku sačelniku u Podgradu, i izabra-
nomu zemaljskomu zastupniku, upravo sada,
kad se imadu obaviti izbori izbarnika za za-
stupnika, kojih izbor se je na nečusne, ne-
zakonit i samovoljan način u posljednjem
sasjedanju istarskoga sabora unistilo.

To se je dogodilo u Vašoj prisutnosti,
poglaviti gospođine, i u neupor tomu, da ste
tamo branili zakonitost i redovitost izbora za-
stupnika u Voloskom kotaru.

Ako je istina, da ste se pred stvarim
Blažom Z adkovi ćem onako izrazili,
ustobadja se podpisano upravitli na Vas ovaj
upit:

Kako se Vi, poglaviti gospođine, i to kao
c. kr. kotarski poglavaru, mozete, igrati sa
ričnim, da stanoviti čovjek „drži s cesarom“,
i dobiva „pas“, a da ga drugi neće dobiti, i
nek ga išću kod Jenka: — i to obzirom
na pučanstvo, koje bez ijedne iznimke i uvijek
vjerno „s cesarom drži“? — Drugo je držati
s Vami ili s kojim većim pozudnikom bud
u obdini, bud da u obdini dolazi, ili s kojim
višim, i drugo je držati s cesarom, s kojega
imenom nebi se smio igrati nitko, a najmanje
c. kr. činovnici.

Ako nije istina: ono, što se pripovieda,
ustobadja se pitati Vas:

Jeste li Vi, poglaviti gospođine, kao c.
kr. kotarski poglavaru, radi Vašega ugleda, i
časti i poštenja puka u Muna i njegove po-
znate vjernosti prema našem premislivomuo
cesaru i kralju, voljni poduzeti shodne kerake
proti onim, koji truse po obdini onakove viesti,
kako je ovdje spomenuta?

Dužnim postovanjem

U Trsta, 7. maja 1896.

Uredničtvu „Naše Sloge“

Razgovor

medju Ivetom i Jožetom na ceste pod
Leprincom.

(Nastavak i konac.)

Jože: Ja ću ti reć ovoliko — ma se-
dimo prvo, zać mane već nogi bole stat.
Vi bite morda šil rad Zvane, ma ter
pit se more sagđa, samo ki ima zać.
Ive: Nedobijih jako od mene on ni drugi,
leg jušto za ća videt i ćut gren uru,
dve zgubit odomi.

Jože: Benj! Tako ćujta! Znače, ja san
jednaput govoril z: jenen čovekom raz-
umnen, ki ima više soli va glave, leg
si naši leprinaški sarseri, ki neumeju
leg znuhtiti pit i za sakun besedun, onako
po talijansku zabestimat. On mi je re-
kal, da se ljudi pozna po govore, a tija
po perju. Si ljudi negovore jednako;
neki govore hrvacki, kako i mi, drugi
govore talijanski, ale nemški, ungarški,
franceski i ća ja znan, koliko je teh
govori nabrojil. Onisti, ki samo talijan-
ski govori, neće reć da! Nemać ale Un-
garez, leg će reć, da je Talijan, a ki
samo nemški govori, će reć, da je Ne-
mac, a ki ungarški, će reć, da je Un-
garez, samo ovi naši nemi mudraki, ki
govore hrvacki, kako jih je mat nava-
dila, reku, da oni nisu Hrvati ni da ne
govore hrvacki, lego po „našu“!

Ive: Ovi govore, da ki govori hrvacki,
da je iz Hrvacke.

Jože: A oni dva tri Talijani, ki su va
ovih krajev, su pak oni iz Italije? Tako
i Nemci, ki su v Opatije, nisu si iz
Nemškega, zać jih ima i iz našega ce-
sarstva, pak sejeno reku, da su Nemci.

Ive: Já, ma mi da negovorimo pravo
hrvacki, leg da nekako zavijamo.

Jože: To j' sejeno, samo da se raz-
memo s pravim Hrvatom hrvacki. Ča
mislis, da ovi Talijani, ki su ovdna, go-
vore po pravu talijanski? Da pride
pravi Kalabrez k njim, Bog me šentaj
ako bi ga razumeli. Moji sin je već pno-
let v Opatije i već se je dobro spratikal
va nemškem zajike, zać bi već znal i
jist pitat i puno stvari „gramatikal“ po
nemšku, pak mi j' povedal neki dan,
da se ni sami Nemci me' sobnu pravu
ne moru razumet, ako nisu iz istega
pajiza. Tako vidis, da sako pleme drži
i bati za svoj zajik; zato moramo i mi
ovde batit za svoj materinski hrvacki
zajik, a ne zlatu, da ćemo spat pod
Hrvacku. Saki blagdan čuješ reć božju
va svetog crekva samo va hrvackem za-
jike; a hodi me! Talijane ale Nemce,
pak ćeš videt, da oni nimaju mašni ni
talijanski ni nemški, nego latinski. Po-
tem tega je naš zajik lepši, bolji i sta-
reji od njihovega. Pak ća ni sramota
za nas, da nam na poteštarije pišu ta-

lijanski, kada ni nifenege Talijana va
našen komune leg sam „Golac“, a ti
znaš, kako lepo talijanski govore va
Vedeže, a najlepše pak govori talijanski
njegov brat. Oni zaće bate, da se nas
Frčić, plovat i još ki ta prodad pod
Hrvacku, zać jih je strah, da ćemo mi
svoje pitat, da nas gre, pak bi potle
za njih slabo bile.

Ive: Ala kuma, tako mi aira i krah, ako
mi ni drago više neg duplica vina,
da sam sć na vas treffi, barem ć
znat Golcevan hlapcon pokazat vrata,
kada mi budu prišli šekat, da za njih
voćam.

Jože: Niš leg metlu jin nastavi po zgo-
vun; pak te valje znat, da j' neć novoga
va tvojoj kuce. Poznat ćeš jih lakko,
zać od naših ti neće pštit nijedan vino
va ta van, a ako oni to store, onda će
te kupit.

Neznan pak pravo, za kega misle ti
naši novopećeni Talijani sada okolo letet.
Ive: Tako ća je istina, da Talijan neame
bit već za fiducijara ni deputata?

Jože: Mane se parā, da nebi smel bit
već ni ono ća je ma ter znać, ki ima
kumpari, ima i kolačić. Jedan poglavaru,
bil ki mu drago, on mora bit više leg
jedan otac; On (mora) vavsek sam dobro
delat, ako će od drugeh dobro iskat,
nad keme zapoveda; on mora gledat,
da bude bolje pukn, ki ga je za to po-
stavil; on mora paziti, da bude mir i
red mej pukom; on mora bit sakanan
jednako dobar, koliko je pravo; on
mora ljuden pokazat, kako valja pošto-
vat, svetuo crekv, Boga i njegove na-
mestnike; a dela pak tako saki glavaru,
odgovorite sami.

Ive: Znaju to benj onisti, ki nisu za
njega poletali a: teh je veći del. Ma ne
zabita, ća ćete reć: Kemu će se pak komu
zrudit? Ča morda onemu kunziljeru
zgora Piharike Dragi?

Jože: Baš sada, kada bi bilo bolje za
njega i za nas, da ga stave za prvoga,
su stavili drugega.

Ive: To mu je trebe za plaću, ća je ono-
liko za nje delat; ma ća bi reć, da su
ga tako va kut rinuli?

Jože: Benj, ću ti povedat, baš onako,
kako san ćul od parona Zvaneta prej
leg je šal va Benoci:

Saki orebac po Leprinašćine već zna,
kako je bil taneki osujen na nekoliko
porcioni ječmika. Njemu da se je to pre-
ved videlo, pak je stobil rekurš valje va
Beč i prišlo mu je onako, kako je i
merital, odhićeno.

Ive: Pak ća mu je to čast, da i tamo
znaju, kako zna lepo govorit.

Jože: To će on najbolje znat, lego ako
ni šal, tako treba da gre ta ječmiki
jist. Oni su najbrže i prej znali, da će
neć takovega bit, pak je bilo trebe nać
jenaga, ki bi se „derjil“ kako i on, i
nisu ga šli dugo iskat.

Ive: Recimo malo pa pravo, ma se Joško
vavsek više razume va teh stvarih, leh
nijedan od njih.

Jože: Su i oni to znali su, ma jušto zato
ga nisu oteli stavit za prvoga. Oni dobro
znaju, da je ovde komunišćica, a dole
se plaća, debali fit na kamaru; oni dobro
znaju, da mora bit župan za ljudi, a ne
ljudi zaradi župana; oni i to dobro
znaju, da bi talijanskemu zajiku odzvo-
nilo, da Joško zapoveda.

Ive: Ako pak nezruči, za ća te bit ti
novi votacioni od keš se govori?

Jože: Moj dragi, ovo nisu votacioni za
poteštariju, leg malo veće, ki nam puno
više služe, ovo su votacioni za fiduci-
jari, ki te poć na Volosko zibrat dva
deputata, za sabor ale dietu.

Ive: Ter smo jin lane zibrali —, ne lai
leg naša braca Kastavci i drugi; tako
ća ćemo sada saćo leto drugi zibrat?

Jože: E moj neboru, to je drugate, leg
leprinaški Jurid govore. Znaš da si va
Parenc nemoremo poć; za to zibiremo
mi vanjšćaki va saken kapetanate va
Istra po dva čoveka, ki gredu tamo.
Ti ljudi delaju tamo zakoni za nas i
zato valja pazit kega ćemo tamo poslat,
zać tu gre sen za kozn. Ti ljudi mo-
raju bit študijani, razumni; ljudi, ki
imaju zakoni va maleu prste; ljudi, ki
gledaju i ki poznaju naše potrebe, a ne
svoj žep; i ki gledaju za našu sreću, a ne
za svoju čast i trbn.

Ive: Ja ma takovi su po jedan va gozajze.
Kad je to tako, onda ni saki Vedežan za
tamo.

Jože: Ava ni ne, zać koliko su brižni
Poljanci; čekali ušitelja, pak ća misliš,
da jih je nanke pomioval za to, a kamo
li pomogal?

Ive: Tako ća su nemi ti Poljanci mudić
se za takovega čoveka?

Jože: Nebi za njega toliko storili ne,
da su jin usta zaćspjene!

Ive: Razumen, razumen, ća bite oteli reć.
Jože: Ma pustimo to po bande, ća vam
povemo, kako je došlo do ovih vota-
cionai.

Mi smo — ale naša braca, ća je se-
jeno — lane zibrali dva čoveka za tamo,
da jih je radko nać boljih. Oni nisu
drugo gledali, leg kako bi nam sira-
hom pomogli, da nas nedrži nijedan —
da proštis — za tovara.

Ive: Ala blažen! takovi ljudi!
Jože: Ja ma nisu nigra si takovi, ki su
tamo. Je veći del jin — to su Tali-
jani — ki bi oteli na silu, da se sakudru
govori samo talijanski i da se dela zamo
kako te oni, ako je pravo, ako ni. Naš
pak bi oteli, da za Talijane bude tali-
janski, ma za nas, drugeh neka bude
pak kako razumemo, hrvacki i va škole
i va škole i sagde. Tako je i za druge
stvari. Talijani bi oteli bit sagde prvi,
a naši nepaste, leg da neka bude onako,
kako je pravo za nas i za nje. Ale Ta-
lijani je tamo više — premda je seh
va Istre ćuda manje, nego nas —
pak ako ki od našeh ća za nas dobro-
reće, onda ga meć imet pit sebe, pa
budikakovu škuzu najdu, samo da ga
dama spravi i još jedan puk maća z
votacioni. Tako ti je dragim ljudi za ova
dva, keh smo lani poslali.

Ive: Ča takovi su ti talijanski ljudi?
Pak još bi naši braci oteli, da za ta-
kove votacije? To će reć sam za sebe
grob votati. Kad je tako, makari oteli
si Jurović i Katinić i Poljanci i koliko
god je teh novih Talijani, da za njih
votaj, ja ću makar sam poć votat; ja
oni ljudi, ki za nas neć dobra store, a
ne za one, ki gredu samo znuhtiti pit,
ostijati i do Voloskoga se šekat.

Jože: Nebojte se, mećete bit sam; zać ća
i ja poć s vami i saki Leprinčan; ki
svoju najvu imali. Moj dragi kuma,
ja vam njuhni ćel dan i negal leprivo-
vedet koliko dobra su za nas naši depu-
tati storili, ale ako će Bog još ćemo se
nać skupa, pak ćete se doznat. Već to-
liko i sam razumete, da jih nebi bili
odhićili, da su njim se prodali i da nisu
našu korist gledali. Gospoda talijanski
nisu s ten posramotila njih, leg i nas,
ki smo jih tamo poslali. Dunke kakova
dušu ni poštenje bimo mi imeli poć votat
za Talijane, kad nas toliko sramote.

Ive: Za mene se nebojte, ja ću znat
storit svoju dužnost, i još ća se kema
god tako povedat, zać vidin i razumen,
da je pravo, a to ću se storit prez vina
i prez plaći, zać poštenje se nekupuje
za beći ni za vino.

Jože: Tako je i pravo. Nekega valja
podećit iz ljubavi do Boga i iskrajege.
Mi storimo onako, kako i lane, kada ni
nijedan popil ni poć litri va ta van —
leg ako je sam platil, a naši prandanci
neka loća, sejeno — će jih bit sran nas,
da su se prodali za žmuli vina — za
manje leg Istran proda tovara.

Ive: Kuma, mane je poć, zać je već reć.
Jože: Tako Bog s vami kuma Ive, ne-
zabita ća smo govorili.

Ive: Bog! Samo da nebi nijedan Le-
prinčan, za me se nebojte.

Dražestnoj gospođici

Anki Tomićić

i velecienjeomuo gospođinu

Matku dru. Trinajstiću

odvjetniku i ebćiskom poglavaru itd. itd.
u Buzetu

prigodom njihovog vjenčanja

u ubavom Voloskom dne 22. aprila 1896.

(Zvonjelica.)

Mladenci, k nebu diže svoje oči!
Ole! kako iznad Vas se ljubko plavi,
Ole! Vas kako šaro crvije mavi
S visine što ga svieža rosa moči.

I pjev iz grla kako slaruli toći
U logu što će gujezdo da si savi...
Glo! mali leprir kako lepra po travu —
S veseljem sve već k novom žicu kroći.

I سرا Vaša proljećem pohodi
Mladenci! — danas — Letjo boćie mladi,
U njima cvieće ljubavi usadi
I s njime sreću sratu Van dovodi.
— Još duh Van svetuo ushitom krljati,
Te valj svetljer vjerno, uz Vas stati!

Buzet. N. Z.

*) Sličajno zlatinsko.

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru

I.
Budući da nekoje podružnice nisu poslale računa u roku ustanovljenom u § 14. društvenih pravila, predlaže se hijasno toplo preporučeno od strane predsjednika u glavnoj skupštini, držanoj dne 26. srpnja 1895., to je dužnost društvenom ravnateljstvu opet preporučiti, da to što prije odine, tim više, što se ranije vrijeme glavnoj skupštini, u kojoj ono ima položaj račun u svojem djelovanju i o djelovanju svih družbi pripadajućih podružnica.

II.
Urednično vijeće „Naše Sloge“ preporučilo je u broju 15. t. g. prijateljem i podpirateljem družbe sv. Cirila i Metoda za Istru da bi u buduću siali prirose i milodare mjesto da urednično vijeće, ravno sa g. Nikolu Peršića, običniskog tajnika u Voloskom; jer da će tako uredničtvu pristizati postariju i posao bit će jednostavniji, a imena darovatelja, da će se priboliti putem izkaza, koje bude uredničtvu pribio blagajnik družbe.

Obzirom sa ova izvaja i na opazke učinjene po predsjedniku družbe u glavnoj skupštini, držanoj dne 26. srpnja 1895., ravnateljstvo družbe časti se obaviti sljedeće:

- 1. da se poleg §. 12. društvenih pravila svaki, koji želi biti članom družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, upiše kao takav u jednu podružnicu iste družbe, koju on sam odabere.
- 2. da se plaćaju ili šalju članarine, prinosi i darovi namijenjeni za istu družbu, jednoj od naznačenih podružnica, koja poleg §. 26. pravilnika ima utjerati novca posebnim arci sa odrezki, a poleg §. 14. pravila i §. 31. pravilnika dužna je poslati druženom blagajniku u ustanovitim razdobljima utjerane novce s izkazim doličnih članova ili darovatelja.

Poliko se javlja toplom preporukom, da se prijatelji i podpiratelji ove družbe odsele izvole strogo držati propisa gorispostomenih paragrafa.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda.

Franina i Jurina

Fr. Neki va grade da su se bili zadnji hip proburili.
Jur. Nezan ki to, ter ni ni mačka bilo s njimi.
Fr. Aj je barem taneki na korše.
Jur. Ču ki je bandera batil?
Fr. Justo on l' čudo, da ni ungaraku.
Jur. Tako sada već neće nosit lustrirnu pošti?
Fr. Vaj se ga olamak!

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri pripisao nam je g. Marko Frančić iz Rieke 18 for. 15 nov. i to 16 for. 15 nov. skupljenih u Zlataru dne 14. pr. mj. prigodom vjenčanja g. Andrije Kajfeta sa gđicom Marijom Bračić, po g. dr. Franu Tonkoviću. Živili rodoljubni svatovi! Nadalje 1 for. od g. Nike Mateljana trgovca i 1 for. od g. Marka Frančića isto na Rieci. Živili!

Gosp. Josip Meglič iz Barbane u Istri pripisao nam 7 for., sabranih na prijateljskom sastanku na Pobjanštini. Darovao je: Valentin Klinar 2 for., Josip Vrba for. 1.50, Čedomil Korbar 1 for., Josip Meglič 2 for. i gospođica Jospina Meglič 1 krun.

Tajnik družbe šalje sljedeći izkaz o primljenih darovih: g. Julij Miran dostavija 3 for., skupljenih u kući g. Antuna Zerovića u Aniku na predlog gosp. I. Ronca. — Na predlog veleč. župnika gosp. Antuna Poža u Međimenuh. skupljeni prigodom vjenčanja gospođice Marije Domalodović sa g. Ivanom Mohovič for. 7.80. — Jure Kocić iz Brda (županja Perović) stanujući u Vidmu u Patagoniji darovao 10 for. — Kod župepariteljia Josipa Ptasiński u Sv. Ivanu od Šterca skupljeno 6 for. — Mjesto vjenca

na odar dra. Antuna Starčevića darovao g. Franu Polmeović, zastupnik sarpa 10 for. — g. dr. Ivan Bamjavčić, zastupnik sarpa 15 for. — Filip Peklič, velečrko u Sarajevu, mjesto vjenca na lies pokojnoga Mije Babića darovao 10 for. — Na dan otvoraenja škole u Badernu skupilo se jedan šterling i 21 for. — Iran Blagar u Voprinicu izručio o) za prodane interpelacije zastupnika Spasičić i Laginje, 60 avč.; 6) skupljenih kod koteča 22 avč.; c) skupljenih kod gosp. Mije Laginje kod objeda na Miholju for. 3.40; 7) za namera primljenih knjiga Svetojeronimskia 32 novč.; e) na Sjeponju u malenom društvu skupljenih 50 novč.; f) ostatak računa u Matuljih; 16 novč.; g) članarino podružnica u Voprinicu za g. 1895. for. 46.25.

Mjesto vjenca na odar dra. Antuna Starčevića skupila kod pravaša u Karlovu gospođica Adela Vrbančić 60 for. — Gospođa Teresa Matanić u Vrbinu za ženuku podružnicu šalje 11 for. — Gospodin Tončić Smokvina šalje preostalih od računa jedne večere for. 8.50. — Gosp. dr. I. N. Ščerba k. odvjetnik u Koprivnici skupio forinji 17.80. — Gospođica Milka Spinčić skupila u veselom društvu for. 2.20.

Izborni sastanci. Na prvom mjestu donasamo poziv k izbornim sastankom, što ih saziavlju bivši narodni zastupnici na zemaljskom saboru gg. J. epko i Mandić. Prvi sastanak biti će u nedjelju dne 10. t. mj. u 8 sata poslije podne u Iskovoj gostionu u Jelšanah, a drugi dne 14. t. mj. u Križevoj gostionu u Podgrađu. Osim spomenutih izvestiti će o svojem djelovanju i državni zastupnik p. prof. Spinčić, ako mu bude moguće zaputiti Beč t. j. ako ga ne bude tamo zadržala njegova zastupnička dužnost. Dotičnu prijavu za ove sastanke imade jurv u rukuh c. kr. kotarskog poglavarstva u Voloskom, koje ima pravo poslati na ista svoga povjerenika.

Upozorjujuć i na ovom mjestu naše prvake u sudbenom kotaru Podgrad, molimo ih, da izvole preporučiti biracem iz običnih Materija, Podgrad i Jelšane, da se u što većem broju k rečenim sastankom potrudne, pak da uzmognu suditi o djelovanju bivših zastupnika za izvajske občine političkoga kotara Volosko.

Izbori izbornika ili fiducijara u izvajske običnih političkoga kotara Volosko obaviti će se — u koliko nam je do danas poznato — sljedećih dana:

U obćini Kašćav birati će u ponedjeljak dne 11. tek. mj. Početak izbora u 8 sati u jutro na obćinskom glavarstvu u Kastvu.

U obćini Jelšana birati će se u ponedjeljak dne 11. tek. mj. isto u prostorijah obćinskoga glavarstva.

U obćini Podgrad birati će u utork dne 12. tek. mj. u prostorijah obćinskoga ureda tamo.

Izbori izbornika ili fiducijara za predstojeći izbor zastupnika za istarski zemaljski sabor. Tečajem ovog i budućeg tjedna obaviti će se izbor izbornika ili fiducijara za izvajske občine političkih kotara Volosko i Lošinj, koji će birati dne 30. maja tr zastupnika za istarski zemaljski sabor, i to dva u kotaru Voloskom i jednoga u kotaru Lošinjskom.

Jedan i drugi politički kotar spadaju među najviestnije naše kotare u pokrajini, te ne dvojimo ni malo, da će koji birati toli izbornici ili fiducijari učinili to, što im nalaze sveta, rodoljubna dužnost. Ljute izborene borbe moglo bi biti samo u pojedinih obćinah, jer su jošta u šarajevskih rukuh ili gdje imade odmetnika naše krvi i jezika, nalazećih se u službi talijanske stranke.

Za svaki slučaj valja se našim rodoljubom pripraviti tako, kao da bi im predstojala najljubija borba. Zanašati se ne smijemo nikada i nigdje na nemar, nehai ili malobrojnost protivnika, jer nas je izkustvo naučilo, kako se takovo zanašanje može gorako osvetiti. Prvaci u pojedinih obćinah neka dignu na noge sve one obćinare, koji imadu izborno pravo, pak neka se svi složao upote na izborno mjesto. Tuj valja da opet složno glasuju za one fiducijare, koji uživaju u narodu glas poštenih, nepodmitljivih i neodvisnih muževa, koji će opet na dan izbora zastupnika složno glasovati za one kandidata, koje bude postavila naša narodna stranka.

Izbori fiducijara na kvarnerskih otocih ili u političkom kotaru Lošinj obaviti će se većinom budućega tjedna. Do danas nam je poznato, da su urešeni izbori fiducijara (8 njih) za obćinu Baška za dne 15. t. k. (8 njih). Tamo da se neopaža do sada šarajevskoga gibanja, al neka budu naši na oprezu, jer bi mogao ondje iznenada niknuti zloglasni „Jork“ pun mrčine i krcavim revolucijom. Za ostale obćine toga kotara nisu nam još poznati dani izbora.

C. kr. namjestnik na otoku Krku. Od tamo nam pišu, da se drži kao gotovo, da će do mala na otok Krk c. kr. namjestnik g. Vitez Rinaldini. On da kani posjetiti grad Krk i nekoje važnije mjesta na tom otoku. Za razlog tomu posjetu da se nemogu domisliti naši prijatelji na otoku, ali da mu se odvise ne veselo, jer ... itd. itd.

Glavna skupština ženske podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“ na Voloskom. U četvrtak dne 14. t. mj. na dan „Uzašašća“ u 6 sati u večer obdržavati će ženska podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda“ na Voloskom svoju glavnu godišnju skupštinu, na koju se članice i rodoljublji najljubnije pozivlju. Dnevni red: 1. Pozdrav ravnateljice. 2. Izvješće tajnice. 3. Izvješće blagajnice. 4. Izbor novoga odbora: 5. Izbor dviju izaslanica na glavnu skupštinu. 6. Eventualni predlozi.

Velika akademija „Tržaškoga Sokola“. Prostor lista ne dozvoljava nam da obširnije izvestimo o krasnoj akademiji, što je je priredio naš ditič „Sokol“ prošle nedjelje svojim članovim i prijateljem, pa se moramo ograničiti samo na to, da izrazimo najsrdačnije čestitke onomu al. odboru i velečrednom učitelju. Svaka vam čast!

Glavnu skupštinu obdržavati će u nedjelju dne 10. t. mj. „Delavsko podporno društvo“ u prostorijah „Tržaškoga Sokola“ (ogao Via Chiozza i Via Amalia).

Obćinski izbori u Motovunu. U subotu doznali smo tekar, da će započeti obćinski izbori u Motovunu u ponedjeljak t. j. na 4. t. mj. Prva tri dana biralo je III. tjelo te je pobjedilo kako se je predviđalo, talijanska stranka. Danas bira II. tjelo te se naši tvrsto sadaju, da će u tom tjelu pobjediti i tako će ostati po svoj prilici razmjer obćinskih zastupnika kao i do sada.

Izbornim komesarom je upravitelj c. kr. kotarskog glavarstva g. Lasčić, koga hvale „talijanski listovi“, da bepušća u grad seljaka, bez pozivnica, i brzojavno postaje u Motovunu i u Poreču rade sada čeli dan. O tom drugu put viša. Molimo prijatelje od tamo, da nas točno obavijeste.

Iz Pule pišu nam, da će „Istarska Posujilnica u Puli“ držati svoju ovogodišnju skupštinu u nedjelju dne 10. maja 1895. u prostorijah „Čitaonica“ u 10. sati u jutro: pozvani su svi zadržari i da će „Podružnica sv. Cirila i Metoda u Puli“ držati svoju ovogodišnju glavnu skupštinu u nedjelju dne 17. maja 1895. u 4. sata popodne u prostorijah „Čitaonica“; pozvani svi članovi.

Načelnik: grada Beča bijaše izabran sa 94 glasa g. Josip Strobah, vjerni pristasa g. dra Luegera i kršćansko socijalne stranke. Prvim podnačelnikom izabraše g. Dr. Luegera. Novozabrani načelnik rekao je u svom nastupnom govorn, da će prepustiti ono častno mjesto u zgodno vrijeme g. Luegeru.

Za ženuku podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu uplatile su članarinu za god. 1895. sljedeće gospođe i to po 1 for.: Babić Amalija, Šepić Roža, Dabrović Marija iz Sv. Mateja, Bozdun Gila, Bačić Gila, Bakarčić Amalija, Rubesha Marija Mica, Dukić Paškvala, Milušević Josipa, Gregorić Julijana, Karlavaris Ana, Bačić Teresca, te gospođice Dukić Karolina, Rubesha Petra, Milušević Josipa, Šaršon Milka iz Sv. Mateja. Po 60 avč. uplatile gospođice: Mamić Dora, Brozović Josipa i Jurina Hedviga.

Iz Zadra pišu nam 28. pr. mj. Dragi Leonardo! Oveh blagdan san ti šal na malo putovanje po Dalmaciji. Skočil san svo do Kotora. Boke to su ti prava divota. Nebi smelo bit Hrvata, ki ne vidi ta biser. Ljudi sa svih stran prihajaju tamo, da vide to čudo od naravi i da se zaleta va Crnu Goru, to ognjište slobode. Možeš si mislet, da se tamo sve hrvacki govori tako lipo, da je milina slišat. Ina istina nekih sela, ka zanašaju po našu. To je dokaz, da smo svi braća, svi jedne krvi. Na povratku san se navračit va Split. To ti je krasan grad, a sree ti kuca živja, kad čitaš imena ulic sve po hrvacku. Bili san i va kazališca. Pivala se česka opera. Društvo je baš fino i valjano, a isti „tolmoš“ ne mogu ga se navrhalti. Zadržani nepošćenici su toliko vriskali na to društvo, ma sad se mogu verit, „che le cakole non fa frittolo!“ Bili san ti se vesel vratil va Zadar, jer san se opet verit, da je Dalmacija prava zibka hrvatstva. Bog i Hrvati!

Tvoj Čika Jatagan.
Prosjevd proti tisućgodinji u Budimpešti. Iz Beča pišu nam 4. t. mj.: Kako ste bač dvojbe čitali, sazvali su bili bečki sveučilišni građani sastanak za 2. svibnja proti mađjarskom milionju. Nu policija našla je za shodno: zabraniti dotični meeting. Premda su bile bečke novine javile zabranu, a usprkos slabom vremenu bila je Wimberger-ova sala, gdje se je imao obdržavati sastanak, dubkom puna. Samih Hrvata bilo je: preko 200. Početkom mislilo se je, da će policija opozvati zabranu, nu pošto se nije to dogodilo, djaci ogrorčani počeli vikati: „Abbig...“ „Prezanti“ etc. Na to zapustili su složno dvoranu; na ulici opet dali su Hrvati

oduška svomu čuvstvu; demonstriralo se je bač prestanka proti milionju.
U to umjesala se je policija; te zatvorila par djaka Sljedeći dan t. j. 3. svibnja bila je skupština Hrvata, na kojoj se je jednoglasno poprimio sljedeći prosjevd:

Prosjevd hrvatskih akademskih građana u Beču proti milionju!
Hrvatska akademička mladež u Beču svečano prosjevdje protiv svakog sudjelovanja hrvatskih krajevina; i zemalji kod proslave tisućgodinjske, što su: Mađjari provallili u slavenske zemlje.

Kad su ... mađjarski čopori pustosili Europu i dok ni saujali nisu o kulturi i o kakvoj državnoj uredbi, bila je kraljevina Hrvatska već 200 godina samostalna država: na istom stepenu kulture s ostalimi europskim narodi.

Milencijske su svečanosti proslave mađjarske invazije, proslave supremacije nad drugim narodi, proslava tobožnje mađjarske kulture; te svečanosti su bahato izazivanje drugih naroda, vrsak su mađjarskog chauvinizma.

Hrvatska akademička mladež u Beču, držeć uvijek visoko stjeeg Hrvatskva, izjavlja, da će se uvijek boriti za hrvatsko državno pravo, kao što će uvijek podpirati nemadžjarske narodnosti Ugarske u borbi za njihova prava.

Za hrvatsku akademiku mladež Rudolf Miloričić Stjepan Radulović druid. med. druid. ur.

Hrvati izdali su posebice ovaj prosjevd, jer nisu mogli podpisati sa drugim narodnostima Ugarske resoluaciju, u kojoj nije izraženo državopravno stanovište Hrvata. Meeting, koji se je imao obdržavati u subotu, biti će u četvrtak 7. t. mj., kod koga će Hrvati igrati tek pasivna ulogu iz navedenih uzroka. Da je do toga došlo, zasnaga je braće Srba, kojima je hrvatsko državno pravo trn u očima.

Za podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Puli posle zadnjeg izkaza umili su sljedeći imeni: Od maskirano plesa u čitaonici for. 1.40; od škrabice u istom društvu for. 4; Glaser Franjo platio 1 for.; Benić Josip platio 50 avč.; Skalir Vicko platio 1 for.; Božja N. platio 1 for.; N. N. iz Medulina darovao 5 for.

I ova podružnica proslavila je skromnim načinom uspomenu pok. Mije Babića, darši čitati sv. misnu za pokoj njegova duše uz prisustvovanje svih članova i mnogo drugih Slavjana u ovom gradu.

Hrvatska čitaonica u Malom Lošinju priredjuje u nedjelju dne 10. tek. mj. večernju zabavu sa sljedećim programom: 1. Proslav govori g. N. Turato. 2. „Zora puca bit će dana“, deklamuje gđica Karmela Boničić. 3. „Fidrić“, saljiva igra u jednom činu, sastavio g. N. T.; sudjeluju gospođice K. i S. Boničići, E. Martinolić, T. Kozulić i gg. N. T. i A. L. 4. „Puntik“, deklamuje gđica Alice Pitinić-Čačavić. 5. „Odvjetnik i sluga“, seljiva igra, gg. N. T. i A. L. 6. Mladi tamburaški zbor, u kom sudjeluju gospođice: T. Kozulić, L. Lukatelli, K. i S. Boničići, A. Pitinić i M. Baričević, svirati će: „Oj Hrvati“, „Ljepa naša domovino.“ Zatim ples. Početak u 8 i pol.

Glavna skupština posujilnice i štadienice u Pečgradu. Dne 23. pr. mj. obdržavali su članovi onadašnje posujilnice i štadienice godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je izvršeno odstupajući odbor o djelovanju toga velekoristnoga društva. Svakoga pravoga prijatelja našega siromašnoga puka mora upravljajni uspjeh iskreno razvećiti. U 11 mjesecnom djelovanju posujilnice bijaše naima prometa for. 123.735.06. To je zaista ogromna svota za onaj najsiromašniji kraj naše Istre. Zadugara pristupilo je u tom roku 240, koji su uplatili 244 dinovca. Štadienički uložak primilo se u 95 knjizica 181 put u svotu za 35.476.93. Zajma ili posuda dalo se je u svemu za for. 39.710. Molba za posude bijaše i više, ali se svakomu nije moglo zadovoljiti radi prevrela posla. Posredovanjem odbora posujilnice dobio je 21 molitelj posudu kod „Tržaške posujilnice“ u iznosu od for. 7.860.

Dobitka imala je posujilnica u prvoj godini for. 252.89. Što se je uložilo u prijevnu zakladu, koja iznaša sa ulaznikom for. 492.89. U novu upravu bijahu izabrani jednoglasno sljedeći članovi: ravnatelj veleč. gosp. Ante Rogič, župnik-đelan u Hrušici; njegov zamjenik g. Slavoj Jenko, načelnik u Podgradu; odbornici: gosp. Krišćijan Bogatec, nadničtelj u Podgradu; g. Antun Stanić, pojednik u Podgradu; g. Ante Stemberger, svaećnik u Podgradu; Nadničtelj: gosp. dr. Tome Bilek, obćinski župnik, g. Ivan Makarović, nadničtelj u Jelšanah, gosp. Ante Požar, svaećnik u Pregrajah, g. Fran Ryšlavy, župnik u Muzah, gosp. Fran

Waštel, nadučitelj u Hrušici. Razrednici: g. Josip Prebilić, pojedini u Pasjaku, g. dr. Ante Vitez Vico, veleposjednik itd. u Podgradu i gosp. Josip Zupan, župnik u Brezovici.

Glavna skupština odsudila je najodrešitije narodne odpadnike, koji su htjeli potkopati temelje tomu blagotvornomu društvu i koji se nisu žalili isto kritici i klevetati i kod istih oblasti. Ali najodrešitije odsudilo ih je gornje izvješće o sjajnom uspjehu onih slavnih uprave, koja će si steći u narodu neprocjenjivih zaslug.

Stenografski izvještaj govora držanih u hrvatskom ili slovenskom jeziku u istarskom saboru. I. zasjedanje od VIII. izborne periode. Sijetac—veljača 1896. Tiskara Doleno u Trstu 1896. Izdala c. kr. zemaljska vlada. Na koncu nalazi se: Dočitat, na vladu upravljenje interpelacije u hrvatskom i slovenskom jeziku, podnesene u zemaljskom saboru tečajem zasjedanja.

Pod gornjim naslovom primili smo od visokoga predsjedništva c. kr. namjesništva u Trstu izvješće o radnjem zasjedanju zemaljskoga sabora u Poreču — u koliko su članovi hrvatsko-slovenskoga kluba utjecali u raspravu. Ovo izvješće je vrlo neznačajno, jer su tu govori naših zastupnika kao odsjedani. Između tih govora i predmeta, o kojim se je raspravljalo, neima naimo nikakve svrhe, jer se ništa ne spominje, o čemu se je raspravljalo. U izvješću neima dapače ni spomena, da je c. kr. namjesnik kod otvorenja sabora pročitao emu par riječi hrvatski. Za c. kr. povjerenika na saboru kaže izvješće, što je svakako hvalovredno, da je ustao i govorio talijanski (na hrvatske ili slovenske govore). Konačno nam je spomenuti, da smo opazili i nekoje nelčnosti li pomankanja u govorih naših zastupnika, i to upravo ona mjesta, koja bijahu valjda c. kr. povjereniku ili njegovomu poglavaru nemila. Do potrebe mogli bismo i navesti dotična mjesta. Služba poštanskoga odpravitelja raspisana je za Draguč (občina Buzet). Plaće je for. 160; odtete za troškove pisarne for. 40 i 365 for. za listonoše, koji će polaziti danonice iz Draguča u Buzet i natrag. Jamčevine treba for. 200. Molbe valja upravitelju tečajem 3 čedna c. kr. ravnateljstvu pošta i brzozava u Trstu.

Novi poštanski ured. Slavno ravnateljstvo pošta i brzozava u Trstu javlja nam (za prvi put hrvatski), da će se u selu Sušnjevic, politički kotar Pazin, otvoriti do mala poštanski ured, za koj je raspisana služba poštara. Poštar će biti namješten po pogodbi sa ravnateljstvom pošta i brzozava u Trstu. Jamčevine položit će for. 200; plaće imati će 160 for. godišnjih; odškodnine za troškove pisarne for. 40 i letai počal za uzdržavanje listonoše, koji će hoditi jedan put na dan iz Sušnjevice u Cerovlje i natrag. Molbe, u kojih se imade naznačiti svotu, za koju je molitelj voljan uzdržavati spomnutoga listonoša, valja uložiti tečajem 3 tjedna kod c. kr. poštanskoga i brzozavnoga ravnateljstva u Trstu.

Za nadgrobne spomenke pok učiteljem M. Buršiču i A. Troštu primilo se nadalje sljedeće prinose: Matko Diminčić, učitelj u Šumbregu 1 for.; Bačić Josip, učitelj u Buzetu 2 for.; Josipa Bačić u Šovinjavu 1 for.; Mate Šankorčić u Danah 60 vč.; A. Rajčić, učitelj u Draguču 2 f. Bog vam platio!

Sa zahvalnim srcem javljamo p. n. gg. darovateljima, da je podpisani odbor sabro već priliku svotica za postignute plemenite svrhe. Spomenici već su naručeni i biti će dostokora dogotovljeni. Želi li još kakov sudrug ili prijatelj doposlati kakvu svoticu, neka to čim prije pošalje g. Vinku Šepiću, učitelju u Jursičih, pošta Vodjanj. Usudujemo se pako ovim zapitati ujedno većinu naših sudrugova u Liburajni: Gospodo, gdje vam je srca, gdje kolegialnost? Odbor.

Glavna skupština „Učiteljskog društva“ kotara Volosko. Slavni odbor onoga društva razasljuje sljedeće pozive.

Podpisano cieni se pozvati Vas na redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 21. maja o. g. u Jelsanah uz sljedeći dnevn i red: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Pregledanje računa, eventualno biranje revizijskoga odbora. 5. Biranje novog upravnog odbora. 6. Kako da učiteljstvo podigne svoj ugled, izvješćuje društveni tajnik. 7. Izvješće gg. delegata o zadnjoj glavnoj skupštini „Zaveza“. 8. Dogovor o budućoj glavnoj skupštini „Zaveza“ u Opatiji i biranje pomoćnog odbora radi iste. 9. Promjena društvenih pravila. 10. Uplata članarina. 11. Izbor delegata. 12. Razni predlozi; svaki predlog ima se 8 dana prije najaviti odboru. Početak u 9 sati izjutra u prostorijah tamošnje pučke škole. Prijatelji učiteljstva i škole bit će dobrodošli. Umoljava se do tada poravnati možebitne račune sa društvenim blagajnikom.

Učiteljsko društvo kotara Volosko. Kastav, 24. aprila 1896. ODBOR!

Poziv na predplatu.

Netom je izašlo izpod tiska moje izvorno djelo pod naslovom: „Iz tajinstvenog svijeta“ sastojće se iz 6 poglavlja i to: 1. Kako sam postao spiritistom. 2. O fenomenologiji spiritizma. 3. O spiritističkoj teoriji. 4. Kako se drže seance. 5. O magičizovanju. 6. O snovima.

U tom sam djelu nastojao čitatelja uputiti o bitnosti mističnima, pa pošto su danas pojavi istoga na dnevnom redu, to mislim, da će ova knjiga dobro doći svakomu inteligentnom čovjeku, ako i ne da ga osvjedoči, a to barem, da ga potakne na razmišljanje; te mu dađe prilike (prema principu: „audiat et altera pars“), da si stvori objektivni sud o tomu, mogu li se i mi ljudi se fenomenal mističnima a priori proglasiti imajama i halucinacijama nekolicine ograničenih ili ekaltovanih ljudi.

Knjiga se debiva uz cianu od 80 novč. (uz poštarinu 85 nč.) u knjižari jugoslavenske akademije, u Zagrebu na Jelačićevom trgu; kod podpisnog.

Dr. Gustav Gaj odjeljak u Jaski.

Listalca uredništva.

Gosp. a-y-y Spirit. Niti za živu glavu nećemo s onim listom u polemiku, jer: II je alabo upućen — onda mu valja oprostiti, II je zloban i smjelac, a protiv tomu bore se — kako Sraba kale — i bogovi usluđ. Javito nam se čim obilježim; zdravo! Gosp. I. S. Sudeš po Vaših „Pjesmicah“ mora da ste jošte vrlo mladi pak vam treba jošte mnogo i mnogo učiti i tada ćete upjeti. Zdravo! Gg. dopisnike i Rieka, Oprtaljšćine, Revinja, Boljuna itd. molimo, da se uzdrže; radi preobilnosti gradiva izpuštiti smo; i pogled po svietu“ i mnogo toga.

Gosp. S. R. ovaj. Ponovite jer smo prvi „nerazumabeno“ bacili u koš. Zdravo!

Svoji k svojim! Biciklisti pozor!

Najnoviji pneumatski bicikli sa svionci, svjetiljkama, zračnim puhalkama i svim pripravami, prodavaju se sada po 110 i 120* for. komad kod dobro znane i poštene tržke:

JAKOB ŠTRUKELJ skladišće bicikla

Trst, trg velike vojne. Jamči se za svaki bicikl jedno leto. Gori spomenuti bicikli nisu za pripodobiti onim, koje nudaju u časopisih; nesigurne tvornice i tvrde po niskih cianah, već oni isti su jaki, lepi, lakhi i dugotrajni. Na zahtjev pošilja se slika (fotografija) dotičnih bicikla.

U priliku mogu upotrebiti također oni, koji bi se rado naučili voziti. Svakomu biciklu prilaze se tiskana poduka, kako ga upotrebljavati i u red držati, kako se upotrebljava orudje i kako se svatko može sam lahko naučiti voziti u malo dana i bez svake pogibelji.

U tom velikom skladišću prodavaju se također malo izraženji i pametniji bicikli sa svionci, svjetiljkama, puhalkama i sa svim potrebnim orudjem po 70, 80 i 90 for. komad.

Stari bicikli sa trdim kaučukom, prijavani za početnike, prodavaju se po 50, 40 i 60 for. komad. Svi gori označeni bicikli prodavaju se jedino samo protiv gotovaj izplati.

Naručbe se izvršuju točno na sve kraje, vozine proste. Plana, naručbe i brzozaji neka se adresiraju na pismo:

JAKOB ŠTRUKELJ, Sv. Ivan, broj 624, kod Trsta. Bude se u cieni biciklom radi novih i velikih, koje se daju za fabričani i također radi manjih bicikla, nalazećih se u skladištu, koji se sada redovito nudaju po tako niskih cianah.

FILIJALKA

C. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNOGA ZAVODA za trgovinu in obrt u Trstu.

Novci za vplaćila.

V vreda, papirnih na 4-dnevni odkaz 2% V vrednostih na 80-dnevni odkaz 2% 80- 2% 3-mesečni 2 1/2% 3- 3% 6- 2 1/2%

Za pisma, katora se moraju isplaćati v sedanjih bankovih avstr. volj, stotice nove obrestne takse v krepot v dnom 6. februara, 9. februara in odnosno 2. marta t. l. po dotičnih obavak.

Okrožni oddel.

V vreda, papirnih 2% na svako svoto. V vrednostih brez odosti.

Nakaznice

sa Dunaj, Prago, Pesto, Bero, Loro, Tropavo, Beko kakor za Zagreb, Arad, Biala, Galatz, Gradec, Sibinj, Inocent Celovec, Ljubljana, Linc, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — Brez strokov Kupnja in prodaja

vrednosti, diti, kakor tudi vnovčenje kuponov, proti odbitku 1% provizije, akase vseh vrst pod najmanještjimi pogoji.

Predujmi.

na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu Parizu, Bero-linu ali v drugih mestih — provizija po jako umerenih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto. Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, list ali srebrni donar, inozemski bankovni list — po pogodbi.

Vložki v pohrano.

Naše blagajne isplaćuje nakaznice narodna banka Italijansko v Italijanski frankih, ali pa po dnevnom kursu.

Trst, 2. februara 1896.

Istarska posujilnica u Puli

registričan zadruga sa ograničenim jamčevaj.

Zadrugari pozvani su na petu redovitu skupštinu, koja će biti u nedjelju dne 10. maja 1896. u 10 sati prije podna u velikoj dvorani „Gitaonica“ u Puli (kuća Skračinova blizu Portaurate).

- Razpored:
1. Izvješće i obračuni za upravnu godinu 1896.
 2. Izvješće nadzornog odbora.
 3. Odnika o porabi čistog dobitka.
 4. Izbor starosinstva, nadzornog odbora i društvenoga suda za vrijeme do šeste redovite skupštine.
 5. Sto koji predloži.

O p a z k a. Na skupštini treba da je zastupana barem jedna desetina svih zajedničkih dielov. Za slučaj da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan po podno: u 3 sata, bez obzira na broj. Svaki zadrugar može ovlastiti pismeno drugoga, da ga zastupa na skupštini. Pula, 27. aprila 1896.

Starešinstvo!

* Od nadzornog odbora odobreni obračuni za godinu 1895. izloženi su na ogled zadrugaru u društvenoj pisarni (Via Giulia 5).

Krasni uzorci zasebnih strukac gratis i franko.

Bogata zbirka uzoraka, kao deseta nikada, za krojeće nofrankovana.

Komadi za odieće

Parvan i doking sa vlačastao svetoštro, predpisani komadi za uniforme c. k. činovnika, također za veterane, vatrogasce, gumba; ljevre, sukna za biljari i igrače stolove, pokrivala sa vosove, leden. Veliki izbor staroskoga, koruškoga, hrvatskoga, lodna, za gospodu i gospodje po izvornih cianah skladišta u tako velikom izboru, kako takovih ne može imati niti dvadesetoro konkurenta. Najveći izbor samo drugoga trajnoga sukna u najmoder-nijih bojah za gospodje. Sukno, koje se daje prati, puni ogrtači od 4 do 14 for. itd.

Potrebje za krojeće kao postah za rukave, gumbi, igle, konac itd. Jedin, primjerno, pričano, trajno, čisto vucno sukno a sa pravo kupovanje canjah, koje imadu jedva vrednost odškodnine za krojeće, preporuča.

Iv. Stikarofsky, Broo

(centralna austrijska trgovina sa suknom.) Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 min. for. Utemeljena god. 1868.

Pošilja se po poštanskom ponzeću.

Na oprez! Agenti i prepredavaoci nudi daju nedostatnu svoju robu pod oznakojem „Stikarofsky roba“. Da pre-trećim varanje p. n. oduzimata, namzanjam; da takovih ne prodajem, pod robu pod svakavim pogodbom.

Broj 2.

Razpis natječaja

Za zajedničkog občinskog lječnika zdraženih občina Dobrinj—Omišalj na otoku Krku; uz godišnju plaću od 1300 for. i 200 for. putnog parašala, berivih n. antecipatim mjesečnim obrocima.

Lječnik treba, da bude usposobljen u sveukupnom lječničtvu; treba da pozna je hrvatski jezik, te da drži farmaceutički ormar jedan u Dobrinju, a drugi manji za prvo potrebe u Omišlju.

Molbe imaju se podastrijeti podpisanojmu da konca mjeseca maja, pri kojem se također palaze potaui uvjeti.

Prisudništvo zbirčevaj odvija Dobrinj—Omišalj, U Dobrinju, dne 25. aprila 1896.

Barbatić s. r. predsjednik.

Novi nasad za krmu

Lathyrus silvestris Wagneri (Wagnerov šumski plosani grab) vrlo oplođen i od svih gorkih sastavim proot. Uspjeva također u najzajapčentijih vrstah ila, kao u pjesku, gruvu itd. Najveća hraniva vrednost je 20—30% proteina (čistina ima samo 13.5%) Utvrđuju i prećivju se svakojakoj masi. Broćura badava

Polygonum sachalinense (Sachalinov korjen) Uspjeva parava utvrđuju, također u vlažni, pliviti i moćranijih tih. Visoka hraniva vrednost je 18.97% proteina.

„Internationale Saatstelle“ Landwirtschaftliche Gesellschaft mit beschränkter Haftung KÜRCHHEIM a. Teck. Württemberg

Glavni zastupnik za Trst, Primorje, Istriju i Dalmaciju, **Jakob pok. C. Prister, TRST.**

Sve vrsti

tambura

dobivaju se kod tvrde

J. Stjepušin

SISAK

Cienike šaljem na zahtjev svakomu franko.

Svećar **J. Kopač** Solkanska cesta u GORICI broj 9.

preporuča vlačestvomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstvu prave

pčelno-vošćene sveće

kilogram po for. 2-45

Da su ova sveće, koje nose protokolirani trojnički znak, nepokvarena, jamčim sa svotom od 1000 kruna.

Sveće slabije vrsti za pogrebe i poštrnu razsvietu crkava dobivaju se po vrlo niskoj cieni.

Prodajem također tamjan za crkve

Lacrima najfiniji kigr. po for. 1.20
obični — 1.—
Grana — 60

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarkije preste od poštarine.